

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CV. — Izdan in razposlan 16. dne junija 1917.

Vsebina: (Št. 256 in 257.) 256. Ukaz, s katerim se določajo cene za seno in slamo. — 257. Ukaz o ustanovitvi organizacij trgovstva za vojno in prehodno gospodarstvo.

256.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi ministri z dne 14. junija 1917. l.,

s katerim se določajo cene za seno in slamo.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) in ukaza vsega ministrstva z dne 13. novembra 1916. l. (drž. zak. št. 383) se ukazuje tako:

§ 1.

Deželna mesta za krmila, oddelki za seno in slamo, morajo ob nakupovanju sena in slame pridelka 1917. l. v zmislu ukaza urada za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi ministri z dne 29. maja 1917. l. (drž. zak. št. 243) o prometu s senom in slamo, plačevati pridelovalcu za metrski stot naslednje cene od skednja:

1. za seno vsake vrste, in sicer:
senožetno seno, otavo, deteljo vseh
vrst (lucerno itd.), moharsko, pro-
seno in mešano seno K 17.—

2. za slamo:

a) za rženo slamo v škopih (s cep-
cem omlateno slamo) K 10.—

b) za vse druge vrste žitne slame,
vštevši grahovo in grašično
slamo, toda razen koruzne
slame K 8.—

c) za slamo fižola, boba, leče,
figovega fižola (lupin), sivega
graha (pelušk), maka, ogršice,
repice, riža in koruze K 6.—

§ 2.

Sprednje cene veljajo za zdravo, suho, ne oblateno in ne pokvarjeno blago.

Ako dobavljeno blago ne ustreza tem pogojem, je odbiti primeren znesek od prevzemne cene.

Ako se dobavni zavezanec in prevzemni organ, ki ga je postavilo deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, ne zedinita o višini tega odbitka, odloči okrajno sodišče, v čigar okolišu je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence.

V tem primeru mora deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, ob prevzetju po običajnih pogojih plačati začasno kupnino, ki jo je ponudil njegov prevzemni organ.

Odločba okrajnega sodišča se more izpodbiti z rekurzom v osmih dneh.

Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora ena stranka povrniti stroške postopanja ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

§ 3.

Ako se prevzema seno in slama v stisnjem stanju, se priračuni K 1-60 priklada k prevzemni ceni za metrski stot.

V tem prikladu niso všteti stroški za žico in drugo gradivo za povezovanje.

Kadar se prevzema rezanica, se priračuni K 2— priklada k prevzemni ceni za metrski stot.

Za dovoz sena in slame od skednja do prevzemališča (kraj stiskanja, železniška postaja), oziroma do porabnika gre ob razdalji do 5 km K 1— odškodnine, ob razdalji do 10 km K 1-70 odškodnine in ob razdalji čez 10 km K 2— odškodnine za metrski stot.

Ob dovažanju v večja mesta ali v posebnih primerih more središče za krmila, oddelek za seno in slamo, ali pristojno deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, ukreniti posebne uredbe, da se varčuje z vagoni za dobavljanje sena in slame civilnim porabnikom.

Odškodnine, ki jih je plačevati za vse druge s prevzemanjem, dovažanjem in nakladanjem zaseženega blaga združene storitve, za prevzete prevoznega rizika in jamstva za kakovost in za stroške oseb, ki jim je naročeno skupljanje (komisijonarjev), ter režijske priklade središča za krmila, oddelek za seno in slamo, in deželnih mest za krmila, oddelek za seno in slamo, določi urad za prehranjevanje ljudi.

§ 4.

Kadar oddaja središče za krmila, oddelek za seno in slamo, ali deželna mesta za krmila, oddelki za seno in slamo, seno in slamo tuzemskega izvira, se priračunijo k prevzemnim cenam, določenim v § 1, po § 3 pripadajoče odškodnine in prikladi, kolikor so se v resnici izdali, ter vozninski stroški.

§ 5.

Cene, po katerih oddajajo seno in slamo porabnikom razdeljevalnice, ki so jih po § 16

ukaza z dne 29. maja 1917. l. (drž. zak. št. 243) ustanovila deželna mesta za krmila, oddelki za seno in slamo, določijo na predlog deželnih mest za krmila, oddelki za seno in slamo, politična deželna oblastva.

§ 6.

Ako kakovost blaga, ki ga je dobavilo deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, oziroma prevzemni organi ali razdeljevalnice, ki jih je postavilo, ne ustreza v § 2, prvi odstavek, ustanovljenim pogojem, je od te cene odbiti primeren znesek.

Ako se deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, oziroma prevzemni organi, ki jih je postavilo, ali razdeljevalnice in prevzemnik blaga ne zedinijo o višini tega odbitka, odloči komisija izvedencev borze za kmetijske pridelke istega upravnega ozemlja, v čigar okolišju se je izročilo blago.

Ako v dotičnem upravnem ozemlju ni take komisije izvedencev, odloči komisija izvedencev borze za kmetijske pridelke na Dunaju.

Zoper odločbo komisije izvedencev ni dopusten pravni pomoček.

§ 7.

Ceno ob razpečavanju sena in slame, ki ga je uvozilo središče za krmila, oddelek za seno in slamo, iz dežel ogrske svete krone, iz Bosne in Hercegovine, iz zasedenih ozemelj ali iz inozemstva, določi središče za krmila, oddelek za seno in slamo, z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

§ 8.

Prevzemne cene, določene v § 1 za nakup sena in slame letine 1917. po deželnih mestih za krmila, oddelki za seno in slamo, veljajo ob prodaji sena in slame prejšnjih letin za najvišje cene.

Kadar prodajajo tako seno in slamo veletržci ali kmetijske organizacije, se sme priračunili k najvišji ceni enkratni priklad K 2-50 za metrski stot.

Ta cena v trgovini na debelo se umeva od nakladne postaje in obsega komisijske, posredovalne in slične pristojbine, dovozne stroške ter vse vrste potroškov, všteti nakladanja.

V § 3 ustanovljeni prikladi za stiskanje in delanje rezanice se morejo pobirati tudi, kadar se prodaja seno in slama iz prejšnjih letin.

Cene ob razpečavanju sena in slame prejšnjih letin v trgovini na drobno, to je ako jih prodajajo kupčevalci porabnikom v množinah do 20 q, določi politično deželno oblastvo.

§ 9.

Kadar prodajajo seno in slamo letine 1917. kmetovalci po § 3, lit. d, e in f ukaza z dne 29. maja 1917. l. (drž. zak. št. 243) in kadar prodajajo kmetovalci seno in slamo prejšnjih letin naravnost porabnikom, veljajo v § 1 ustanovljene prevzemne cene za najvišje cene in pobirati se morejo v § 3 ustanovljeni prikladi za stiskanje, delanje rezanice in dovoz na železniško postajo, oziroma k porabniku.

§ 10.

Prestopke tega ukaza kaznujejo, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen, politična okrajna oblastva z denarno kaznijo do 5.000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Ako se stori prestopok v obratovanju obrti, se more razen tega razsoditi, da se odvzame obrtna pravica, ako so dani pogoji § 133 b, odstavek 1, lit. a, obrtnega reda.

§ 11.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

S tem dnem izgubi moč ukaz poljedelskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 10. januarja 1916. l. (drž. zak. št. 12), izvzemši §§ 6 in 7, o pravici zahtevanja političnega oblastva, kojih določila ostanejo v moči za zaloge iz letine leta 1916. in prejšnjih letin.

● Dokler politično deželno oblastvo ni ustanovilo cen za oddajanje sena in slame po razdeljevalnicah (§ 5), ki so jih ustanovila deželna mesta za krmila, oddelki za seno in slamo, in cen ob razpečavanju sena in slame prejšnjih letin v trgovini na drobno (§ 8, zadnji odstavek), ostanejo v veljavi cene za trgovino na drobno, ki jih je določilo politično deželno oblastvo po § 4, 4. odstavek, ministrstvenega ukaza z dne

10. januarja 1916. l. (drž. zak. št. 12), prištevši priklad za metrski stot 4 K pri senu in 1 K pri rženih slami v škopih (s cepcem omlateni slami).

Georgi s. r.
Handel s. r.
Höfer s. r.

Spitzmüller s. r.
Schenk s. r.
Seidler s. r.

257.

Ukaz trgovskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 15. junija 1917. l.

o ustanovitvi organizacij trgovstva za vojno in prehodno gospodarstvo.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274), se zaukazuje tako:

§ 1.

Za zastopanje interesov trgovine v času vojne in prehodnega gospodarstva se ustanavljajo gospodarski odbor trgovstva ter po potrebi strokovne ali teritorijalne zveze in odbori za posamezne trgovinske stroke ali za trgovstvo posameznih okolišev.

I. Gospodarski odbor trgovstva.

§ 2.

Namen gospodarskega odbora trgovstva.

Gospodarskemu odboru trgovstva je naloženo podajati mnenja in staviti predloge, kadar se uravnavajo vprašanja gospodarske uprave, ki se tičejo trgovstva vobče, ter izvrševati na te stvari nanašajoče se odredbe, kolikor izroči trgovinski minister to gospodarskemu odboru.

Gospodarskemu odboru trgovstva je nadalje naloženo združiti in organizovati trgovstvo posameznih trgovinskih strok ali okolišev v strokovnih ali teritorijalnih zvezah ter pripraviti ustanovitev posebnih strokovnih ali teritorijalnih odborov za posamezne trgovinske stroke ali okoliše. Te zveze in ti odbori se ustanavljajo in pripadnost k njim ter njihov delokrog se določa na predlog ali za slišavši gospodarski odbor trgovstva z odredbo trgovskega ministra. O pripadnosti k področju posameznih zvez ali odborov odloča v dvomnih

primerih trgovinski minister po svobodnem predurku, eventualno zaslišavši gospodarski odbor trgovstva in udeležene strokovne ali teritorialne zveze in odbore.

§ 3.

Udje, sedež in pravno svojstvo gospodarskega odbora trgovstva.

Gospodarski odbor trgovstva je sestavljen iz 75 udov največ; imenuje jih trgovinski minister na vsakočasni preklic in svoje posle opravljajo kakor častno službo.

Gospodarski odbor trgovstva je juristična oseba, ima svoj sedež na Dunaju in na zunaj ga zastopa njegovo načelstvo. V imenu gospodarskega odbora podpisuje pravnobvezno predsednik ali eden njegovih namestnikov.

§ 4.

Načelstvo gospodarskega odbora.

Načelstvo gospodarskega odbora je sestavljeno iz predsednika, treh njegovih namestnikov in iz nadaljnjih 16 udov. Ude načelstva pokliče trgovinski minister izmed odbornikov gospodarskega odbora do vsakočasnega preklica in svoj posel opravljajo kakor častno službo.

Načelstvo zastopa gospodarski odbor na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi morebitne razprave s strokovnimi in teritorialnimi zvezami in odbori, ustanovljenimi v zmislu tega ukaza, nadalje z organizacijami vojnega in prehodnega gospodarstva, ki pridejo v poštev. Njemu je naloženo, da odločuje v vseh stvareh, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa gospodarski odbor (§ 6).

Načelstvu je dano na voljo privzemati na svoje seje izvedene odbornike gospodarskega odbora ter zastopnike strokovnih in teritorialnih zvez in odborov s posvetovalnim glasom.

Načelstvo mora tekoče poročati gospodarskemu odboru o svojem delovanju.

Načelstvo je dolžno polagati račun in mora vsako leto predložiti gospodarskemu odboru računski sklep, da ga preskusi in odobri.

Predsednik, ako je zadržan, namestnik sklicuje seje gospodarskega odbora in načelstva in predseduje v njih.

Načelstvo nastavlja uradnike in pomožne moči in uredi poslovanje. Za načelne sklepe o tem ter za nastavljanje oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 5.

Opravljeni red načelstva.

Načelstvo se zbira na seje po potrebi. Udje načelstva ter vladni komisarji (§ 9) se vabijo na seje pismeno ali brzojavno.

Načelstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako zahteva to vladni komisar ali najmanj šest udov načelstva z navedbo razpravnih predmetov.

Načelstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je navzočih najmanj šest udov; načelstvo sklepa z navadno večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, se proglasi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

§ 6.

Oblasti strokovnega odbora trgovstva.

Gospodarskemu odboru trgovstva je naloženo:

- ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2,
- nadzorovati upravo blagajnice in podajanje računov ter sklepati o zalaganju stroškov poslovanja gospodarskega odbora,
- staviti predloge o ustanovitvi strokovnih ali teritorialnih zvez in odborov,
- postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določenih vprašanjih,
- posvetovati se in sklepati o vseh drugih stvareh, ki mu jih predokaže načelstvo ali eden vladnih komisarjev.

Sklepi gospodarskega odbora so obvezni za načelstvo.

§ 7.

Opravljeni red gospodarskega odbora trgovstva.

Gospodarski odbor trgovstva se zbira po potrebi.

Na zahtevanje enega vladnih komisarjev ali na pismeni predlog najmanj dvajset odbornikov

gospodarskega odbora je sklicati sejo v štirinajstih dneh. Odborniki ter vladni komisarji se vabijo na seje pisмено ali brzojavno. Na seje se morajo privzemati na odredbo predsednika ali enega vladnih komisarjev zastopniki strokovnih in teritorialnih zvez in odborov s posvetovalnim glasom. Gospodarski odbor je sklepčen, ako je navzočih najmanj pet udov načelstva in dvajset odbornikov. Sklepa se z večino glasov. Predsednik glasuje tudi; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas. Vladni komisarji ne glasujejo.

Odborniki gospodarskega odbora imajo vsakčas pravico staviti načelstvu predloge, o katerih mora sklepati čim prej.

Posvetovanje in sklepanje o posameznih predmetih mora ostati tajno, ako se to sklene ali ako to zahteva eden vladnih komisarjev.

§ 8.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev gospodarskega odbora.

Vsi udje načelstva in gospodarskega odbora ter vse osebe, ki se udeležujejo poslovanja, si morajo prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci gospodarskega odbora so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedo v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene gospodarskega odbora ali se tiče opravičnih razmer posameznih oseb, in morajo to pisмено obljubiti.

Dolžnost načelstva je poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljenje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo gospodarskemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih trgovci podali pisarnici gospodarskega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove eden vladnih komisarjev, ali ako je načelstvo storilo na to mereč sklep.

§ 9.

Državno nadzorstvo.

Gospodarski odbor trgovstva je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji. Imenuje jih trgovinski minister in minister, kateremu je poverjeno vodstvo urada za prehranjevanje ljudi.

Vladne komisarje je vabiti na vse seje in pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Pravico imajo nadalje odložiti izvršitev sklepov in odredb gospodarskega odbora in njegovega načelstva dotlej, da odloči trgovinski minister končnoveljavno.

Vladni komisarji imajo pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 10.

Dolžnosti trgovstva.

V vseh primerih, v katerih izroči trgovinski minister po § 2 gospodarskemu odboru trgovstva izvršitev določenih odredb, morajo imetniki trgovinskih obrti ustrezati odredbam, ki jih ukrene gospodarski odbor, dajati vsa pojasnila, ki so potrebna za pripravljanje in izvrševanje njegovih odredb, in opuščati vse, kar more oteževati ali ovirati izpolnjevanje nalog gospodarskega odbora. Nadalje morajo po posebnem naročilu dati svoje obrate in svoje poslovanje nadzorovati po organih, ki jih postavi trgovinski minister.

II. Strokovne in teritorialne zveze in odbori.

§ 11.

Postavljanje strokovnih in teritorialnih zvez in odborov.

Za zastopanje posebnih interesov posameznih trgovinskih strok ali trgovstva posameznih okolišev more trgovinski minister, ako se pokaže, da je to potrebno ali namenu primerno, po § 2, odstavek 2, zaukazati ustanovitev strokovnih ali teritorialnih zvez ali odborov.

V strokovnih zvezah se združujejo v prisilne zveze obrati določene trgovinske stroke, v teritorialni zvezi trgovci določenega okoliša ali vsi ali, kolikor pripadajo določni branši; namesto take zveze more trgovinski minister postaviti tudi odbor izmed pripadnikov dotične trgovinske stroke ali dotičnega okoliša.

§ 12.

Nameni strokovnih in teritorialnih zvez in odborov.

Zvezam in odborom je naloženo:

a) podajati mnenja in staviti predloge, ki se tičejo trgovinske stroke, ki jo zastopajo, ali

trgovskih interesov dotičnega okoliša, ter izvrševati na te stvari nanašajoče se odredbe, kolikor izroči to zvezi ali odboru trgovinski minister, v porazumu z gospodarskim odborom trgovstva.

- b) sodelovati na tistih naredbah organizacij vojnega in prehodnega gospodarstva, ki se nanašajo na dobivanje in razpečevanje blaga s trgovino in na ustanavljanje cen.

Delokrog na podstavi obrtnega reda organiziranih trgovinskih zadrug in zvez takih zadrug ostane neizpremenjen.

§ 13.

Poslovanje strokovnih in teritorialnih zvez in odborov.

Poslovanje posameznih zvez in odborov se uravnava s pravili, ki jih izda trgovinski minister, zaslišavši gospodarski odbor trgovstva.

Trgovinski minister more zaukazati, da je posamezne ali vse sklepe zveze ali odbora, preden se izvrše, naznaniti načelstvu gospodarskega odbora trgovstva. Ako smatra načelstvo gospodarskega odbora trgovstva, da ti sklepi niso združljivi z interesi posameznih trgovinskih strok, mora v skupnem posvetovanju z dotično zvezo ali odborom pojasniti obstoječe pomisleke in poskusiti sporazumljenje; ako se to ne posreči, mora načelstvo gospodarskega odbora predložiti sklep zveze ali odbora s svojimi pripomnjami trgovinskemu ministru v odločbo.

III. Skupna določila.

§ 14.

Kazni.

Prestopke tega ukaza ter tistih odredb, ki jih izda trgovinski minister na njegovi podstavi

ob ustanovitvi posameznih strokovnih ali teritorialnih zvez in odborov, kaznuje politično oblastvo I. stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ne zapada strožjemu kaznovanju.

§ 15.

Razpust gospodarskega odbora trgovstva ter teritorialnih in strokovnih zvez in odborov.

Gospodarski odbor trgovstva ter posamezne strokovne ali teritorialne zveze in odbori se razpusté z odredbo trgovinskega ministra, zaslišavši gospodarski odbor trgovstva — ako se razpusti zveza ali odbor, tudi zaslišavši njega.

§ 16.

Urnava trgovine z živili in krmili.

V vseh stvareh, ki se tičejo trgovine z živili ali krmili, se ukrenejo v tem ukazu omenjene odredbe trgovinskega ministra porazumno z uradom za prehranjevanje ljudi.

§ 17.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Schenk s. r.

Urban s. r.

Höfer s. r.